

อัจฉริยะปัญญาอ่อน

ความหมาย

อัจฉริยะปัญญาอ่อน (Idiot Savant) หมายถึงบุคคลที่มีระดับสติปัญญาต่ำ หรือมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ ล่าช้ากว่าวัย หรือมีความผิดปกติทางจิต ในลักษณะจิตเภท ซึ่งวัดโดยเครื่องมือวัดทางจิตวิทยา แต่มีความสามารถบางด้านโดดเด่นกว่าความสามารถของคนปกติทั่วไป

ความเป็นมา

เรื่องราวเกี่ยวกับสมองของมนุษย์นั้นไม่มีอะไรจะน่าสนใจเท่ากับสมองของบุคคลที่มีลักษณะของอัจฉริยะปัญญาอ่อน บุคคลเหล่านี้มีทักษะที่โดดเด่นบางอย่าง แต่ก็ยังคงจัดเป็นบุคคลที่อยู่ในภาวะปัญญาอ่อน ที่มีระดับสติปัญญาต่ำกว่า 70

คำว่า “Idiot” เป็นคำเก่าที่ไม่นิยมใช้กันแล้ว ในปัจจุบัน เป็นคำที่ใช้กันในราวปี ค.ศ. 1950 โดยหมายถึงบุคคลที่มีสติปัญญาล่าช้ามาก คือ มีระดับสติปัญญาต่ำกว่า 25 หรือ 30 ซึ่งเป็นระดับต่ำที่สุด

อย่างไรก็ตามผู้พบเห็นว่า บุคคลกลุ่มที่มีระดับสติปัญญาต่ำบางคน กลับมีความสามารถพิเศษบางอย่างเกินตัว บางคนก็ถึงขั้นโดดเด่นยิ่งกว่าคนปกติ จึงเรียกคนกลุ่มนี้ว่า “อัจฉริยะปัญญาอ่อน” โดยที่บางคนก็ได้มีระดับสติปัญญาอยู่ในขั้นต่ำสุดที่เรียกว่า “Idiot” แต่ก็ยังอยู่ในกลุ่มปัญญาอ่อน หรือ กลุ่มที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ในยุคนั้น มีเด็กที่มีความบกพร่องอีกประเภทหนึ่ง คือ เด็กออทิสติก ซึ่งเดิมไม่เป็นที่รู้จักกันแพร่หลาย เด็กกลุ่มนี้จะปะปนอยู่กับเด็กปัญญาอ่อน หรือเด็กที่ถูกวินิจฉัยว่าเป็นจิตเภทในวัยเด็ก เด็กกลุ่มนี้บางคนมีระดับสติปัญญาต่ำ บางคนมีระดับสติปัญญาปกติหรือสูงกว่าปกติ แต่มี

ลักษณะอื่นๆ ที่แสดงถึงภาวะออทิสซึม เช่น การขาดทักษะทางสังคม อารมณ์ หรือภาษา เด็กกลุ่มนี้หลายคน แสดงความสามารถพิเศษ โดดเด่นทำนองเดียวกับ “Idiot savant” หรือ อัจฉริยะปัญญาอ่อน เช่นกัน จนกระทั่งมีผู้นำมาทำภาพยนตร์ จนได้รับรางวัลอะคาเดมีประจำปี ค.ศ. 1988 คือเรื่อง The Rain Man ซึ่งเป็นบุคคลออทิสติกที่เป็นอัจฉริยะด้านตัวเลข

ธรรมชาติของอัจฉริยะปัญญาอ่อน

อัจฉริยะปัญญาอ่อน จะมีลักษณะพฤติกรรมที่โดดเด่นในความสามารถด้านต่างๆ ได้หลายรูปแบบ เช่น ในด้านความจำ ด้านตัวเลข ด้านดนตรี ศิลปะ หรือเครื่องดนตรีกลไก ทั้งๆ ที่มีระดับสติปัญญาต่ำ หรือถูกวินิจฉัยว่ามีความบกพร่องทางจิต

ตัวอย่างของบุคคลประเภทนี้ที่รู้จักกันมานาน คือ เด็กปัญญาอ่อน อายุ 14 ปี จากสถาบันทางจิตที่เวอร์จิเนีย ในช่วงปี ค.ศ. 1970 เด็กคนนี้สามารถบอกรายละเอียดของคนแปลกหน้า ในเรื่องวัน เดือน ปีเกิด หากเขารู้ว่าคนนั้นอายุเท่าไรได้ทันที หรือสามารถจำวัน เดือน ปีเกิดของคนแปลกหน้าได้ไม่ว่าเวลาจะผ่านไปนานเท่าไร โดยที่เขาไม่เคยได้ติดต่อกับบุคคลเหล่านั้นอีกเลย

อีกกรณีหนึ่งของบุคคลที่อยู่ในสภาวะปัญญาอ่อนในสถาบันเดียวกันนี้ ที่สามารถบอกเหตุการณ์สำคัญๆ หรือเหตุการณ์ใหญ่ในโลกนี้ได้ว่าเกิดขึ้นเมื่อไร นานแค่ไหน โดยไม่ต้องเล่ารายละเอียด ถึงเหตุการณ์เหล่านั้น แต่ที่ฝ้าแฝดของเขาที่อยู่ในสถาบันเดียวกัน และมีระดับสติปัญญาแบบเดียวกัน กลับไม่มีความสามารถพิเศษดังกล่าวแต่อย่างใด

นอกจากนี้ ยังมีเด็กพิการซ้ำซ้อน คือ ปัญญาอ่อนและตาบอด อายุ 19 ปี ชื่อ เวสลีย์ เลมค์ ที่

สามารถเล่นเปียโน เป็นครั้งแรกในชีวิตด้วยคอนแชร์โต หมายเลขหนึ่งของไซคอฟสกี ตั้งแต่ต้นจนจบ หลังจากได้ฟังเพลงนั้นทางวิทยุ

เด็กปัญญาอ่อนวัย 5 ขวบ ชื่อ นาเดีย แสดงความสามารถในทางศิลปะขั้นสูง ด้วยการวาดรูปสัตว์ขณะเคลื่อนไหวได้อย่างละเอียดสวยงาม ซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนกับระยะ และความสามารถในการจำสิ่งที่มองเห็นได้อย่างละเอียดแม่นยำ

กรณีตัวอย่างเก่าแก่อีกเรื่องหนึ่ง คือ เรื่องที่เล่าขานกันมาในวรรณคดีว่า อัจฉริยะ เอลล์วูด อาซาลัม (Earlwood Asylum) ซึ่งสร้างเรือจำลองที่มีความละเอียดเป็นเยี่ยม (Tredgold & Soddy, 1956) งานชิ้นหนึ่งของเขาก็คือ งานสร้างเรือจำลองย่อส่วนลงมาด้วยการใช้ไม้เล็กๆ จำนวน 1 ล้านชิ้น เป็นเรือขนาดยาว 10 ฟุต เขารู้สึกภูมิใจในผลงานที่ได้รับการยกย่องจากผู้มาเยือนที่กล่าวว่างานของเขายอดเยี่ยมและตบตีระชะของชาด้วย (Kisker, 1964)

อีกกรณีของพฤติกรรมที่เรียกว่า อัจฉริยะปัญญาอ่อน คือ การแสดงความสามารถโดดเด่นทางศิลปะ คนไข้โรคจิตที่อยู่ในภาวะปัญญาอ่อนที่เจอร์เจีย ได้แสดงความสามารถเป็นที่ประจักษ์ ในช่วงปี ค.ศ. 1970 คือ แสดงความสามารถในการวาดสิ่งประดิษฐ์ยานยนต์ เช่น เฮลิคอปเตอร์ รถบรรทุก รถตักดิน เขาวาดภาพเส้นตรง เส้นโค้ง โดยใช้มือเปล่า แต่ภาพวาดของเขาแม่นยำในรายละเอียดแสดงถึงคุณภาพยอดเยี่ยม สิ่งพิเศษในผลงานเขาก็คือ ภาพอักษรที่เขียนบนรูปนั้นๆ เป็นภาพกลับด้านและเรียงลำดับย้อนกลับอย่างถูกต้องทั้งตัวอักษรและตัวเลข นานๆ ครั้งทีคนไข้ในโรงพยาบาลจะมีการแสดงให้เห็นถึงการเขียน สะกดคำได้ถูกต้อง

อุบัติเหตุและสาเหตุ

อัจฉริยะปัญญาอ่อนมักเป็นกับผู้ชาย มากกว่าผู้หญิง ในอัตราส่วน 3:1 นักวิทยาศาสตร์ ได้แต่

คาดเดาสาเหตุที่ทำให้เกิดพฤติกรรมของบุคคลกลุ่มนี้ที่พัฒนาความสามารถในการจดจำเรื่องราวบางอย่าง ไม่ว่าจะเป็นการจำตัวเลขที่ซับซ้อน เช่น บอกได้ว่า วันที่เท่าไรตรงกับวันอะไรได้ในรอบพันปี หรือมีความสามารถในด้านอื่นๆ เช่น ศิลปะ ดนตรี เครื่องกล หรือการจดจำข้อมูลแปลกๆ ประกอบกับการมีสมาธิไม่วอกแวก จึงแสดงความสามารถพิเศษเหล่านั้นออกมาได้ แต่จนถึงปัจจุบันก็ยังไม่มีความตอบว่า อะไรคือสาเหตุที่แท้จริงของอุบัติการณ์เหล่านั้น การวิจัยและการศึกษาเรื่องนี้ ไม่ได้รับความสนใจเป็นอันดับต้นๆ อาจเป็นเพราะว่าคุณลักษณะนี้ไม่ได้ก่อให้เกิดโทษ แต่เป็นลักษณะที่เป็น “พรสวรรค์” ที่มาพร้อมกับความบกพร่องบางประการ

การกระตุ้นพัฒนาการของบุคคลอัจฉริยะปัญญาอ่อน

เป็นที่ทราบกันดีในกลุ่มนักการศึกษาพิเศษของบุคคลปัญญาอ่อนว่า สมอ่งที่พิการหรือมีขนาดเล็กกว่าสมอ่งของคนปกติ จะพัฒนาได้ดีขึ้นหากได้รับการกระตุ้นอย่างถูกวิธี ในช่วงเวลาที่เหมาะสมพ่อแม่เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการช่วยลูกให้พัฒนาความสามารถมากที่สุด ทั้งโดยการเล่น การพูดคุย การออกกำลังกาย เช่น กรณีของแมรี บอสส์ ที่เกิดมาเป็นเด็กปัญญาอ่อน แต่พ่อแม่ตั้งใจช่วยลูก โดยการกระตุ้นให้ออกกำลังกายทุกวัน วันละหลายชั่วโมง ตั้งแต่วัยเด็ก ทำให้ประสาทเชื่อมต่อกันทำงานได้ จนเธอกลายเป็นนักเล่นเกมอักษรไขว้ที่เก่งมาก เมื่ออายุได้ 13 ปี ทั้งยังเล่นกีฬาที่ต้องใช้ความว่องไวอย่างฟุตบอลได้

อย่างไรก็ดี ข้อมูลจากอัจฉริยะบุคคลปัญญาอ่อนที่ผ่านมา ยังไม่มีการบ่งชี้ถึงบทบาทของการกระตุ้นการทำงานของสมอ่ง เพื่อพัฒนาสติปัญญา จะมีก็แต่ข้อค้นพบว่า แม้บุคคลเหล่านี้จะมีความสามารถโดดเด่นบางอย่าง แต่ก็ยังจัดเป็นบุคคล

ปัญญาอ่อน ที่มีระดับสติปัญญาต่ำกว่า 70 อยู่ดี พัฒนาการทางสติปัญญา เพื่อว่า บุคคลเหล่านี้อาจ
 อาจถึงเวลาของการปฏิบัติการจัดการ นำลักษณะอัจฉริยภาพบางอย่างที่เขามี มาเอื้อ
 ศึกษาให้คนกลุ่มนี้เพิ่มขึ้น โดยการกระตุ้น ประโยชน์สังคมมากกว่าที่เป็นอยู่

ศรียา นิยมธรรม

บรรณานุกรม

- สุณี ธนาเลิศกุล บก. (2543). “คนปัญญาอ่อนเป็นอัจฉริยะได้ไหม,” **อัจฉริยะจิตมนุษย์**. ริดเดอร์ส
 ไตเจสท์. กรุงเทพฯ : บริษัท ริดเดอร์ส ไตเจสท์ (ประเทศไทย) จำกัด.
- Eaves, Ronald C. (1987). “Idiot Savant,” in **Encyclopedia of Special Education**. volume 2.
 p. 921-922 N.Y. : John Wiley.
- Kisker, G. W. (1964). **The Disorganized Personality**. New York : McGraw Hill.